

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

27. november 2007*

I sag C-435/06,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Korkein hallinto-oikeus (Finland) ved afgørelse af 13. oktober 2006, indgået til Domstolen den 17. oktober 2006, i sagen:

C,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas og A. Tizzano samt dommerne R. Schintgen, J.N. Cunha Rodrigues (refererende dommer), R. Silva de Lapuerta, J.-C. Bonichot, T. von Danwitz og A. Arabadjiev,

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: R. Grass,

* Processprog: finsk.

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- C ved asianajaja M. Fredman
- den finske regering ved A. Guimaraes-Purokoski, som befuldmægtiget
- den tyske regering ved M. Lumma, som befuldmægtiget
- den franske regering ved G. de Bergues og A.-L. During, som befuldmægtigede
- den nederlandske regering ved H.G. Sevenster, som befuldmægtiget
- den slovakiske regering ved J. Čorba, som befuldmægtiget
- den svenske regering ved A. Kruse, som befuldmægtiget

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Wilderspin og P. Aalto, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. september 2007,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT L 338, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 2116/2004 af 2. december 2004 (EUT L 367, s. 1, herefter »forordning nr. 2201/2003«).

- 2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en sag anlagt af C, som er mor til børnene A og B, til prøvelse af en afgørelse truffet af Oulun hallinto-oikeus (forvaltningsdomstolen i Oulu (Finland)), som stadfæstede det finske politis afgørelse om, at børnene skulle udleveres til de svenske myndigheder.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

- 3 Fælles erklæring nr. 28 om det nordiske samarbejde, der er vedføjet som bilag til akten vedrørende vilkårene for Republikken Østrigs, Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse og tilpasningerne af de traktater, der danner grundlag for Den Europæiske Union (EFT 1994 C 241, s. 21, og EFT 1995 L 1, s. 1), bestemmer:

»De kontraherende parter noterer sig, at Sverige, Finland og Norge som medlemmer af Den Europæiske Union agter at videreføre det nordiske samarbejde, der foregår mellem disse lande indbyrdes samt med andre lande og territorier, og at de i den forbindelse agter at overholde fællesskabslovgivningen og andre bestemmelser i traktaten om Den Europæiske Union fuldt ud.«

- 4 Betragtning 5 til forordning nr. 2201/2003 har følgende ordlyd:

»For at sikre en ensartet behandling af alle børn dækker denne forordning alle retsafgørelser om forældreansvar, herunder også foranstaltninger til beskyttelse af et barn, uanset om sådanne afgørelser træffes i forbindelse med en ægteskabssag.«

5 Forordningens artikel 1 bestemmer:

»1. Denne forordning finder anvendelse på det civilretlige område, uanset domsmyndighedens art, for spørgsmål vedrørende:

[...]

b) tilkendelse, udøvelse, delegation samt hel eller delvis frakendelse af forældreansvar.

2. De i stk. 1, litra b), omhandlede spørgsmål kan navnlig vedrøre:

a) forældremyndighed og samværsret

[...]

d) anbringelse af barnet hos en plejefamilie eller på en institution

[...]«

6 Artikel 2 i forordning nr. 2201/2003 bestemmer:

»I denne forordning forstås ved:

- 1) »ret«: alle myndigheder i medlemsstaterne med kompetence i spørgsmål, der falder ind under denne forordnings anvendelsesområde som defineret i artikel 1

[...]

- 4) »retsafgørelse«: enhver afgørelse om [...] forældreansvar truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan den betegnes, såsom dom eller kendelse

[...]

- 7) »forældreansvar«: alle de rettigheder og pligter vedrørende barnets person eller formue, som er tilkendt en fysisk eller juridisk person ved en retsafgørelse, eller som en sådan person har som følge af loven eller en gyldig aftale. Betegnelsen omfatter navnlig forældremyndighed og samværsret

[...]

- 9) »forældremyndighed«: navnlig rettigheder og pligter vedrørende omsorgen for et barns person og særlig retten til at bestemme, hvor barnet skal bo

[...]«

- 7 Forordningens artikel 8, stk. 1, bestemmer:

»Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges.«

- 8 Forordningens artikel 16, stk. 1, litra a), har følgende ordlyd:

»En sag anses for anlagt ved en ret:

- a) på det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument indleveres til retten, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af vedkommende, for at få dokumentet forkyndt for sagsøgte.«

9 Artikel 59 i forordning nr. 2201/2003 har følgende ordlyd:

»1. Med forbehold af artikel 60, 63 og 64 og nærværende artikels stk. 2 træder denne forordning for så vidt angår medlemsstaterne i stedet for de konventioner mellem to eller flere medlemsstater, som gælder på tidspunktet for denne forordnings ikrafttræden, og som angår spørgsmål, der er omfattet af denne forordning.

2.a) Finland og Sverige kan erklære, at konventionen af 6. februar 1931 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål, med tilhørende slutprotokol, helt eller delvis skal finde anvendelse i deres indbyrdes forbindelser i stedet for bestemmelserne i denne forordning. Disse erklæringer offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende* som bilag til forordningen. De nævnte medlemsstater kan til enhver tid trække disse erklæringer helt eller delvis tilbage.

[...]«

10 Forordningens artikel 64 bestemmer:

»1. Denne forordning finder kun anvendelse på retssager, der er anlagt, og på officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt, samt på aftaler mellem parterne, der er indgået, efter den dato, hvor forordningen finder anvendelse som fastsat i artikel 72.

2. Retsafgørelser, som er truffet efter datoen for denne forordnings anvendelse, i sager, der er anlagt før dette tidspunkt, men efter ikrafttrædelsesdatoen for [Rådets] forordning (EF) nr. 1347/2000 [af 29.5.2000 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn (EFT L 160, s. 19)], anerkendes og fuldbyrdes efter kapitel III i denne forordning, såfremt de anvendte kompetenceregler er i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i kapitel II i denne forordning eller i forordning [...] nr. 1347/2000 eller i en konvention, som, da sagen blev anlagt, var gældende mellem domsstaten og den medlemsstat, som anmodningen rettes til.

[...]«

- 11 Ifølge artikel 72 i forordning nr. 2201/2003 trådte forordningen i kraft den 1. august 2004, og den anvendtes fra den 1. marts 2005 med undtagelse af artikel 67, 68, 69 og 70, som anvendtes fra den 1. august 2004.

De nationale retsordener

- 12 I den svenske lov med særlige bestemmelser om beskyttelse af mindreårige (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, SFS 1990, nr. 52) er der fastsat regler om foranstaltninger til beskyttelse af børn, såsom fjernelse og anbringelse mod forældrenes vilje. Hvis et barns sundhed eller udvikling er truet, kan kommunens sociale udvalg anmode länsrätten (forvaltningsdomstol) om at træffe egnede foranstaltninger. I hastesager kan dette udvalg selv træffe foreløbig bestemmelse om sådanne foranstaltninger, under forbehold af länsrättens godkendelse.

- 13 I henhold til § 1, stk. 1, i den finske lov om udlevering af personer til Island, Norge, Sverige eller Danmark med henblik på fuldbyrdelse af en beslutning om forsorg eller behandling (laki huolto- tai hoito- koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan (nr. 761/1970), herefter »lov nr. 761/1970«) kan den, der skal ydes forsorg eller behandling på grundlag af en beslutning truffet af en islandsk, norsk, svensk eller dansk myndighed, efter anmodning herom udleveres fra Republikken Finland til den pågældende stat med henblik på fuldbyrdelse af beslutningen.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 14 Den 23. februar 2005 traf det sociale udvalg i byen L (Sverige) beslutning om umiddelbar fjernelse af børnene A og B, som boede i denne by, med henblik på anbringelse af dem hos en plejefamilie. A, der er født i 2001, og B, der er født i 1999, har begge finsk statsborgerskab, og A har tillige svensk statsborgerskab.
- 15 Den 1. marts 2005 flyttede C sammen med børnene A og B til Finland. Hendes flytning til denne medlemsstat blev anmeldt den 2. marts 2005. De finske myndigheder registrerede denne nye bopæl den 10. marts 2005, med virkning fra den 1. marts 2005.
- 16 Den beslutning, som det sociale udvalg i byen L havde truffet, blev stadfæstet den 3. marts 2005 af länsrätten i K län (regional forvaltningsdomstol i K (Sverige)), for hvilken sagen var blevet indbragt den 25. februar 2005. Svensk ret foreskriver denne procedure for retslig godkendelse i alle tilfælde, hvor fjernelsen af et barn finder sted uden forældrenes samtykke.

- 17 C indbragte sagen for Kammarrätten i M (appeldomstol i forvaltningssager i M (Sverige)), som fastslog, at sagen henhørte under de svenske domstoles kompetence, og stadfæstede den afgørelse, som var truffet af länsrätten i K län.
- 18 At kompetencen tilkommer de svenske domstole, blev den 20. juni 2005 stadfæstet af Regeringsrätten (øverste forvaltningsdomstol (Sverige)).
- 19 Samme dag som den afgørelse, der blev truffet af länsrätten i K län, blev afsagt, havde det svenske politi anmodet det finske politi i byen H, hvor de to børn var indlogeret hos deres bedstemor, om bistand med henblik på fuldbyrdelsen af denne afgørelse. Anmodningen blev fremsat på grundlag af lov nr. 761/1970.
- 20 Ved afgørelse af 8. marts 2005 besluttede det finske politi, at børnene A og B skulle udleveres til de svenske myndigheder. C indbragte denne afgørelse for Oulun hallinto-oikeus, som ikke gav hende medhold.
- 21 Herefter iværksatte C appel for Korkein hallinto-oikeus (øverste forvaltningsdomstol), som fandt, at en fortolkning af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003 var nødvendig, for at den kunne træffe afgørelse i hovedsagen.
- 22 Korkein hallinto-oikeus har, idet den har bemærket, at afgørelser om fjernelse og anbringelse af et barn i Finland henhører under offentlig ret, rejst spørgsmålet, om en sådan afgørelse er omfattet af begrebet »civilretlige« spørgsmål i denne forordning. Desuden har denne ret tillige, eftersom beskyttelse af børn i Finland forudsætter, at der træffes, ikke en enkelt, men en hel række af afgørelser, rejst spørgsmålet, om nævnte forordning vedrører fjernelse og anbringelse af børn under ét eller udelukkende afgørelser om anbringelse.

23 På denne baggrund har Korkein hallinto-oikeus besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) a) Finder [...] forordning [...] nr. 2201/2003 [...] anvendelse på en sag som den foreliggende, hvor en afgørelse vedrørende umiddelbar fjernelse af børn og anbringelse af disse uden for hjemmet i en plejefamilie, der er truffet som en enkelt afgørelse i forbindelse med offentligretlig børnebeskyttelse, fuldbyrdes i sin helhed
- b) eller finder forordning [nr. 2201/2003] under hensyn til bestemmelsen i artikel 1, stk. 2, litra d), kun anvendelse på den del af afgørelsen, der vedrører anbringelse uden for hjemmet i en plejefamilie
- c) og i sidstnævnte tilfælde, finder [...] forordning [nr. 2201/2003] da anvendelse på en afgørelse vedrørende anbringelse, der er indeholdt i en afgørelse vedrørende fjernelse, selv om selve afgørelsen vedrørende fjernelse, som er en betingelse for afgørelsen om anbringelse, er omfattet af de pågældende medlemsstaters ved samarbejde fastlagte ensartede lovgivning, der er baseret på gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og administrative afgørelser?
- 2) Hvis spørgsmål 1 a) besvares bekræftende, er det da under hensyn til den omstændighed, at der i forordning [nr. 2201/2003] ikke er taget hensyn til førnævnte, på foranledning af Nordisk Råd ensartede lovgivning vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af offentligretlige afgørelser om forsorg, men derimod kun tilsvarende civilretlige konventioner, muligt i forbindelse med fjernelse af børn alligevel at anvende den førnævnte ensartede lovgivning, der er baseret på umiddelbar anerkendelse og fuldbyrdelse af administrative afgørelser gennem samarbejde mellem administrative myndigheder?

- 3) Hvis spørgsmål 1 a) besvares bekræftende, og spørgsmål 2 besvares benægtende, finder [...] forordning [nr. 2201/2003] da tidsmæssig anvendelse på sagen, under hensyn til dens artikel 72 og artikel 64, stk. 2, samt den nævnte nordiske ensartede lovgivning vedrørende offentligretlige afgørelser om fjernelse, når den administrative myndighed i Sverige har truffet sin afgørelse om både umiddelbar fjernelse og anbringelse i familiepleje den 23. februar 2005 og forelagt sin afgørelse om umiddelbar fjernelse til stadfæstelse hos länsrätten den 25. februar 2005, og länsrätten som følge heraf har stadfæstet afgørelsen den 3. marts 2005?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Om spørgsmål 1, litra a)

- ²⁴ Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes dels således, at den finder anvendelse på en enkelt afgørelse, som anordner umiddelbar fjernelse og anbringelse af et barn uden for hjemmet hos en plejefamilie, dels således, at denne afgørelse henhører under begrebet »civilretlige« spørgsmål i denne bestemmelse, når den er truffet på grundlag af offentligretlige regler om beskyttelse af børn.
- ²⁵ For så vidt angår afgørelsen om fjernelse af et barn skal det afgøres, om en sådan vedrører forældreansvar, og om den som følge heraf er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003.

- 26 I denne henseende bemærkes, at forordning nr. 2201/2003 ifølge sin artikel 1, stk. 1, litra b), finder anvendelse på det civilretlige område, uanset domsmyndighedens art, for spørgsmål vedrørende tilkendelse, udøvelse, delegation samt hel eller delvis frakendelse af forældreansvar. Endvidere forstås i henhold til forordningens artikel 2, nr. 1, ved »ret« alle myndigheder i medlemsstaterne med kompetence i spørgsmål, der falder ind under forordningens anvendelsesområde.
- 27 I henhold til forordningens artikel 2, nr. 7, omfatter »forældreansvar« alle de rettigheder og pligter vedrørende barnets person eller formue, som er tilkendt en fysisk eller juridisk person ved en retsafgørelse, eller som en sådan person har som følge af loven eller en gyldig aftale, navnlig forældremyndighed og samværsret.
- 28 Fjernelse af et barn er ikke udtrykkeligt anført blandt de områder, der i henhold til forordningens artikel 1, stk. 2, vedrører forældreansvar.
- 29 Dette udelukker imidlertid ikke, at en afgørelse om fjernelse af et barn kan være omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003.
- 30 Således indebærer anvendelsen af ordet »navnlig« i forordningens artikel 1, stk. 2, at opregningen i denne bestemmelse er af vejledende art.

- 31 Desuden fremgår det af betragtning 5 til forordning nr. 2201/2003, at forordningen for at sikre en ensartet behandling af alle børn dækker alle retsafgørelser om forældreansvar, herunder også foranstaltninger til beskyttelse af et barn.
- 32 En afgørelse om fjernelse af et barn, som den i hovedsagen omhandlede, er efter sin karakter et led i en offentligretlig foranstaltning, hvis formål er at imødekomme behovet for at beskytte og hjælpe mindreårige.
- 33 Det fremgår endvidere af de sagsakter, som er indgivet til Domstolen, at fjernelse af et barn i Finland medfører, at de sociale udvalg i denne medlemsstat får beføjelse til at afgøre, hvor barnet skal bo. En sådan foranstaltning kan have indvirkning på udøvelsen af forældremyndigheden, som i henhold til artikel 2, nr. 9, i forordning nr. 2201/2003 netop omfatter retten til at bestemme, hvor barnet skal bo. Følgelig vedrører denne beføjelse forældreansvaret, eftersom forældremyndighed i henhold til forordningens artikel 1, stk. 2, litra a), er et spørgsmål, der vedrører forældreansvar.
- 34 For så vidt angår anbringelsen bemærkes, at anbringelse af et barn hos en plejefamilie eller på en institution i henhold til artikel 1, stk. 2, litra d), i forordning nr. 2201/2003 er et spørgsmål, som vedrører forældreansvar.
- 35 Som generaladvokaten har anført i punkt 28 i forslaget til afgørelse, er fjernelse og anbringelse nært forbundne foranstaltninger, for så vidt som der på den ene side kun kan foretages særskilt fjernelse af et barn i form af en midlertidig foranstaltning, og anbringelse af et barn mod forældrenes vilje på den anden side kun er mulig, efter at den kompetente myndighed har fjernet barnet.
- 36 På denne baggrund ville det kunne skade den effektive virkning af forordning nr. 2201/2003 i medlemsstater, hvor beskyttelse af børn, herunder anbringelse, kræver, at der træffes flere afgørelser, at udelukke afgørelser om fjernelse af et barn fra forordningens anvendelsesområde. Desuden ville ligebehandlingen af de berørte børn ligeledes kunne blive anfægtet, eftersom denne beskyttelse i andre medlemsstater sikres ved en enkelt afgørelse.

37 Med hensyn til forordning nr. 2201/2003 skal det afgøres, om den finder anvendelse på afgørelser om fjernelse af et barn og anbringelse af barnet, som henhører under offentlig ret.

38 I artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 fastslås princippet om, at forordningens anvendelsesområde er afgrænset til »det civilretlige område«, uden at indholdet og rækkevidden af dette begreb dog defineres.

39 Det bemærkes, at Domstolen inden for rammerne af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritanniens og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1, og — den ændrede tekst — s. 77), ved konventionen af 25. oktober 1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse (EFT L 388, s. 1), ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse (EFT L 285, s. 1) og ved konventionen af 29. november 1996 om Republikken Østrigs, Republikken Finlands

og Kongeriget Sveriges tiltrædelse (EFT 1997 C 15, s. 1, herefter »Bruxelleskonventionen«), har været foranlediget til at fortolke begrebet »borgerlige sager, herunder handelssager«, i denne konventions artikel 1, stk. 1, første punktum.

- 40 Domstolen har gentagne gange fastslået, at udtrykkene i nævnte bestemmelse med henblik på i videst muligt omfang at sikre, at de kontraherende stater og de berørte personer har samme og ensartede rettigheder og forpligtelser i henhold til Bruxelleskonventionen, ikke skal fortolkes som en ren henvisning til den ene eller den anden af de berørte staters nationale ret. Begrebet borgerlige sager, herunder handelssager, skal anses for at være et selvstændigt begreb, som skal fortolkes under hensyn dels til Bruxelleskonventionens mål og opbygning, dels til de almindelige principper, der kan udledes af de nationale retsordener under ét (jf. dom af 15.2.2007, sag C-292/05, Lechouritou m.fl., Sml. I, s. 1519, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 41 Den svenske regering er, ligesom sagsøgeren i hovedsagen, de øvrige medlemsstater, som har afgivet indlæg, og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, af den opfattelse, at begrebet »civilretlige« spørgsmål i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 ligeledes skal være genstand for en selvstændig fællesskabsretlig fortolkning, men har gjort gældende, at en afgørelse om fjernelse og anbringelse af et barn, som medfører udøvelse af offentligretlige beføjelser, ikke henhører under denne forordnings anvendelsesområde.
- 42 Til støtte for sit synspunkt har denne regering henvist til Domstolens praksis, hvorefter det, selv om visse afgørelser i tvister mellem en offentlig myndighed og en privatperson kan falde ind under Bruxelleskonventionens anvendelsesområde, forholder sig anderledes, når den offentlige myndighed udøver offentligretlige beføjelser (dom af 1.10.2002, sag C-167/00, Henkel, Sml. I, s. 8111, præmis 26 og 30, og af 15.5.2003, sag C-266/01, Préservatrice foncière TIARD, Sml. I, s. 4867, præmis 22).

- 43 Ifølge den svenske regering er det vanskeligt at forestille sig en afgørelse, der mere åbenbart henhører under udøvelsen af offentligretlige beføjelser end en afgørelse om fjernelse af et barn, hvorved der endog under visse omstændigheder kan ske frihedsberøvelse af barnet.
- 44 Denne fortolkning af artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 kan ikke tiltrædes.
- 45 Da fortolkningen af begrebet »civilretlige« spørgsmål skal foretages i lyset af formålene med forordning nr. 2201/2003, ville selve formålet om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende forældreansvar nemlig helt åbenbart blive forskertset, hvis afgørelser om fjernelse og anbringelse af et barn, der i visse medlemsstater henhører under offentlig ret, alene af denne grund skulle være udelukket fra forordningens anvendelsesområde. I denne forbindelse bemærkes, at det fremgår af bestemmelserne i artikel 1, stk. 1, og artikel 2, nr. 1, i forordning nr. 2201/2003, at hverken medlemsstaternes indretning af retssystemet eller tildelingen af kompetence til administrative myndigheder kan have indflydelse på forordningens anvendelsesområde og fortolkningen af begrebet civilretlige spørgsmål.
- 46 Begrebet »civilretlige« spørgsmål skal være genstand for en selvstændig fortolkning.
- 47 Alene en ensartet anvendelse af forordning nr. 2201/2003 i medlemsstaterne, som forudsætter, at forordningens anvendelsesområde fastlægges i fællesskabsretten og ikke i national ret, gør det muligt at sikre virkeliggørelsen af formålene med forordningen, heriblandt ligebehandling af alle berørte børn.

- 48 Dette formål sikres ifølge betragtning 5 til forordning nr. 2201/2003 kun, hvis alle retsafgørelser om forældreansvar henhører under forordningens anvendelsesområde.
- 49 Forældreansvar har i forordningens artikel 2, nr. 7, fået en vid definition, idet den omfatter alle de rettigheder og pligter vedrørende barnets person eller formue, som er tilkendt en fysisk eller juridisk person ved en retsafgørelse, eller som en sådan person har som følge af loven eller en gyldig aftale.
- 50 Som generaladvokaten har anført i punkt 44 i forslaget til afgørelse, er det i denne forbindelse uden betydning, om forældreansvaret bliver berørt af en statslig beskyttelsesforanstaltning eller af en afgørelse truffet på initiativ af indehaveren eller indehaverne af forældremyndigheden.
- 51 Begrebet »civilretlige« spørgsmål skal dermed fortolkes således, at det endog kan omfatte foranstaltninger, der i henhold til en medlemsstats lovgivning henhører under offentlig ret.
- 52 Denne fortolkning bestyrkes desuden af betragtning 10 til forordning nr. 2201/2003, hvorefter det er ikke sigtet, at forordningen skal finde anvendelse på »offentligretlige foranstaltninger af generel karakter med hensyn til uddannelse og sundhed«. Denne undtagelse bekræfter, at fællesskabslovgiver ikke har haft til hensigt at udelukke alle foranstaltninger, der henhører under offentlig ret, fra forordningens anvendelsesområde.

- 53 I lyset af ovenstående betragtninger skal spørgsmål 1, litra a), besvares med, at artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at en enkelt afgørelse, som anordner umiddelbar fjernelse og anbringelse af et barn uden for hjemmet hos en plejefamilie, henhører under begrebet »civilretlige« spørgsmål i denne bestemmelse, når afgørelsen er truffet på grundlag af offentligretlige regler om beskyttelse af børn.

Om spørgsmål 1, litra b) og c)

- 54 Disse spørgsmål er kun rejst af den forelæggende ret for det tilfælde, at Domstolen ved besvarelsen af spørgsmål 1, litra a), fortolker begrebet »civilretlige« spørgsmål i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 således, at det ikke omfatter en enkelt afgørelse, som anordner umiddelbar fjernelse og anbringelse af et barn uden for hjemmet hos en plejefamilie, når afgørelsen er truffet på grundlag af offentligretlige regler om beskyttelse af børn.
- 55 Henset til besvarelsen af spørgsmål 1, litra a), er det uforholdent at besvare spørgsmål 1, litra b) og c).

Om det andet spørgsmål

- 56 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at en ensartet national lovgivning

vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af administrative afgørelser om forsorg for og anbringelse af personer, som er vedtaget inden for rammerne af samarbejdet mellem de nordiske lande, kan finde anvendelse på en afgørelse om fjernelse af et barn, som henhører under forordningens anvendelsesområde, når denne ikke fastsætter det.

- 57 I denne forbindelse bemærkes, at en national ret, som inden for rammerne af sin kompetence skal anvende fællesskabsrettens regler, ifølge fast retspraksis er forpligtet til at sikre den fulde virkning af disse regler og om fornødent af egen drift at undlade at anvende enhver modstående bestemmelse i national lovgivning (jf. bl.a. dom af 9.3.1978, sag 106/77, Simmenthal, Sml. s. 629, præmis 21-24, af 19.6.1990, sag C-213/89, Factortame m.fl., Sml. I, s. 2433, præmis 19-21, og af 18.7.2007, sag C-119/05, Lucchini, Sml. I, s. 6199, præmis 61).
- 58 I henhold til artikel 59, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 træder forordningen for så vidt angår medlemsstaterne i stedet for konventioner indgået mellem disse, som angår spørgsmål, der er omfattet af forordningen.
- 59 I henhold til forordningens artikel 59, stk. 2, litra a), »[kan] Finland og Sverige [...] erklære, at konventionen af 6. februar 1931 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål, med tilhørende slutprotokol, helt eller delvis skal finde anvendelse i deres indbyrdes forbindelser i stedet for bestemmelserne i denne forordning«.
- 60 Dette er den eneste undtagelsesbestemmelse til den regel, som er omtalt i denne doms præmis 58. Som sådan skal den fortolkes strengt.

- 61 Samarbejdet mellem de nordiske lande vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af administrative afgørelser om forsorg for og anbringelse af personer optræder ikke blandt de undtagelser, som er udtømmende opregnet i forordning nr. 2201/2003.
- 62 En ensartet national lovgivning som lov nr. 761/1970 kan derfor ikke anvendes på en afgørelse om fjernelse og anbringelse af et barn, som henhører under anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003.
- 63 Denne konklusion anfægtes ikke af fælles erklæring nr. 28 om det nordiske samarbejde.
- 64 Ifølge denne erklæring har de stater, som deltager i det nordiske samarbejde og er medlemmer af Unionen, nemlig forpligtet sig til at videreføre dette samarbejde under overholdelse af fællesskabslovgivningen.
- 65 Heraf følger, at dette samarbejde skal overholde principperne i Fællesskabets retsorden.
- 66 Det andet spørgsmål skal følgelig besvares med, at forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at en ensartet national lovgivning vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af administrative afgørelser om forsorg for og anbringelse af personer, som er vedtaget inden for rammerne af det nordiske samarbejde, ikke kan finde anvendelse på en afgørelse om fjernelse af et barn, som henhører under anvendelsesområdet for denne forordning.

Om det tredje spørgsmål

- 67 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at den finder tidsmæssig anvendelse på en situation som den i hovedsagen foreliggende.
- 68 Det fremgår af artikel 64, stk. 1, og artikel 72 i forordning nr. 2201/2003, at denne kun finder anvendelse på retssager, der er anlagt, og på officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt, samt på aftaler mellem parterne, der er indgået, efter den 1. marts 2005.
- 69 Desuden er det fastsat i forordningens artikel 64, stk. 2, at »[r]etsafgørelser, som er truffet efter datoen for denne forordnings anvendelse, i sager, der er anlagt før dette tidspunkt, men efter ikrafttrædelsesdatoen for forordning [...] nr. 1347/2000, anerkendes og fuldbyrdes efter kapitel III i denne forordning, såfremt de anvendte kompetenceregler er i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i kapitel II i denne forordning eller i forordning [...] nr. 1347/2000 eller i en konvention, som, da sagen blev anlagt, var gældende mellem domsstaten og den medlemsstat, som anmodningen rettes til«.
- 70 I en situation som den i hovedsagen foreliggende finder forordning nr. 2201/2003 kun anvendelse, hvis de tre kumulative betingelser, som er anført i den foregående præmis, er opfyldt.
- 71 Hvad angår den første af disse betingelser skal det fastslås, at den afgørelse, hvis fuldbyrdelse sagen drejer sig om, ifølge den forelæggende ret, som alene har kompetence til at bedømme de faktiske omstændigheder i hovedsagen, er den afgørelse, som blev truffet af länsrätten i K län den 3. marts 2005. Den er således blevet truffet efter datoen for anvendelsen af forordning nr. 2201/2003.

- 72 Med hensyn til den anden betingelse, som er opstillet, fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at proceduren med henblik på fjernelse af børnene A og B blev indledt »i efteråret 2004«, dvs. før anvendelsen af forordning nr. 2201/2003, men efter ikrafttrædelsen af forordning nr. 1347/2000, som i medfør af artikel 46 i sidstnævnte forordning fandt sted den 1. marts 2001. Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om dette faktisk er tilfældet.
- 73 Hvad angår den tredje betingelse, som er anført i denne doms præmis 69, skal fremsættes følgende bemærkninger.
- 74 Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger i henhold til artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges.
- 75 Ved afgørelse af 20. juni 2006 stadfæstede Regeringsrätten på grundlag af national ret, at de svenske domstole var kompetente i sagen. Denne ret fandt, at børnene A og B på det tidspunkt, hvor det sociale udvalg indledte en undersøgelse af deres familiemæssige situation, boede i Sverige, inden for den stedlige kompetence for länsrätten i K län.
- 76 Heraf følger, jf. artikel 64, stk. 2, i forordning nr. 2201/2003, at de på grundlag af national ret anvendte kompetenceregler er i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i forordningen. Følgelig er den tredje af de opstillede betingelser opfyldt.

- 77 På ovenstående baggrund skal det tredje spørgsmål besvares med, at forordning nr. 2201/2003, med forbehold af den bedømmelse af de faktiske omstændigheder, som alene den forelæggende ret har kompetence til at foretage, skal fortolkes således, at den finder tidsmæssig anvendelse på en situation som den i hovedsagen foreliggende.

Sagens omkostninger

- 78 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 1, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 2116/2004 af 2. december 2004, skal fortolkes således, at en enkelt afgørelse, som anordner umiddelbar fjernelse og anbringelse af et barn uden for hjemmet hos en plejefamilie, henhører under begrebet »civilretlige« spørgsmål i denne bestemmelse, når afgørelsen er truffet på grundlag af offentligretlige regler om beskyttelse af børn.**

- 2) **Forordning nr. 2201/2003, som ændret ved forordning nr. 2116/2004, skal fortolkes således, at en ensartet national lovgivning vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af administrative afgørelser om forsorg for og anbringelse af personer, som er vedtaget inden for rammerne af det nordiske samarbejde, ikke kan finde anvendelse på en afgørelse om fjernelse af et barn, som henhører under anvendelsesområdet for denne forordning.**

- 3) **Med forbehold af den bedømmelse af de faktiske omstændigheder, som alene den forelæggende ret har kompetence til at foretage, skal forordning nr. 2201/2003, som ændret ved forordning nr. 2116/2004, fortolkes således, at den finder tidsmæssig anvendelse på en situation som den i hovedsagen foreliggende.**

Underskrifter